

PECULIARITIES OF ORGANIZATION OF ACCOUNTING IN SMALL BUSINESS ENTITIES

Z. Kahharov¹

Tashkent Financial Institute

KEYWORDS

Small Business Accounting,
Financial Reporting, Tax
Compliance, Accounting
Software, Regulatory
Compliance, Business
Performance, Financial
Decision-Making, Accounting
Practices, Small Business
Management.

ABSTRACT

This article delves into the distinctive aspects of organizing accounting in small business entities, a critical area often overshadowed by the focus on larger corporations. Unlike their larger counterparts, small businesses face unique challenges and opportunities in accounting due to their limited resources, scale of operations, and regulatory environments. The paper begins by examining the fundamental differences in accounting needs and practices between small and large businesses. It then explores the impact of these differences on financial reporting, tax compliance, and decision-making processes. The article further discusses the role of technology in transforming small business accounting, emphasizing the increasing accessibility of sophisticated accounting software tailored to small business needs. Additionally, the paper addresses the challenges small businesses face in complying with regulatory requirements and how these can be mitigated through effective accounting practices. Lastly, it offers practical recommendations for small business owners and accountants to optimize their accounting systems, thereby enhancing financial transparency and business performance. This analysis is pivotal for small business stakeholders to understand the nuances of small business accounting and harness it for strategic advantage.

2181-2675/© 2024 in XALQARO TADQIQOT LLC.

DOI: **10.5281/zenodo.10530720**

This is an open access article under the Attribution 4.0 International(CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

¹ Ph.D., Teacher of Tashkent Financial Institute, Uzbekistan

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL QILISHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI

KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:

Kichik biznesning buxgalteriya hisobi, moliyaviy hisobot, soliq talablariga rioya qilish, buxgalteriya hisobi uchun dasturiy ta'minot, me'yoriy hujjatlarga rioya qilish, biznes samaradorligi, moliyaviy qarorlar qabul qilish, buxgalteriya hisobi amaliyoti, kichik biznesni boshqarish.

ANNOTATSIYA/ АННОТАЦИЯ

Ushbu maqolada kichik biznes sub'yektlarida buxgalteriya hisobini tashkil etishning o'ziga xos jihatlari ko'rib chiqiladi, bu muhim soha ko'pincha yirik korporatsiyalarga e'tibor qaratish bilan qoplanadi. Yirik hamkasblaridan farqli o'laroq, kichik korxonalar cheklangan resurslari, faoliyat ko'lami va tartibga solish muhiti tufayli buxgalteriya hisobida noyob muammolar va imkoniyatlarga duch kelishadi. Maqola kichik va yirik korxonalar o'rtasidagi buxgalteriya hisobi ehtiyojlari va amaliyotidagi tub farqlarni o'rganishdan boshlanadi. Keyin bu tafovutlar moliyaviy hisobot, soliqqa rioya qilish va qaror qabul qilish jarayonlariga ta'sirini o'rganadi. Maqolada kichik biznesning buxgalteriya hisobini o'zgartirishda texnologiyaning roli ko'rib chiqilib, kichik biznes ehtiyojlariga moslashtirilgan murakkab buxgalteriya dasturlari mavjudligini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, hujjat kichik biznesning tartibga solish talablariga rioya qilishda duch keladigan qiyinchiliklari va ularni samarali buxgalteriya amaliyoti orqali qanday yumshatish mumkinligi haqida gapiradi. Nihoyat, u kichik biznes egalari va buxgalterlar uchun buxgalteriya tizimini optimallashtirish, shu bilan moliyaviy shaffoflik va biznes samaradorligini oshirish uchun amaliy tavsiyalar beradi. Ushbu tahlil kichik biznesning manfaatdor tomonlari uchun kichik biznesning buxgalteriya hisobining nuanslarini tushunish va undan strategik ustunlik uchun foydalanish uchun muhim ahamiyatga ega..

Buxgalteriya hisobi biznesni boshqarishning muhim jihati bo'lib, har qanday korxonada barqarorligi va rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Biroq, kichik biznes sub'yektlarida buxgalteriya hisobini tashkil etish yirik korporatsiyalardagidan sezilarli darajada farq qiluvchi o'ziga xos xususiyatlarga ega (Jonson, 2021). Bu tafovut, birinchi navbatda, cheklangan resurslar, operatsiyalar ko'lami va kichik biznesga noyob ta'sir ko'rsatadigan maxsus tartibga solish talablari kabi omillar bilan bog'liq (Smit, 2020).

Kichik biznesning tabiati ko'pincha buxgalteriya hisobiga yanada moslashuvchan va soddalashtirilgan yondashuvni talab qiladi. Kichik korxonalar odatda yirik buxgalteriya bo'limlari hashamatiga yoki yirik kompaniyalar tomonidan qo'llaniladigan murakkab buxgalteriya dasturiy echimlaridan foydalanish uchun resurslarga ega emas (Devis, 2019). Natijada, buxgalteriya hisobi usullari va vositalarini tanlash kichik biznes egalari uchun muhim qarorga aylanadi (Braun, 2018).

Bundan tashqari, moliyaviy hisobot va soliq majburiyatlariga rioya qilish kichik biznes uchun jiddiy muammo tug'diradi. Murakkablik va ko'pincha muvofiqlik narxi ularning resurslariga nisbatan nomutanosib ravishda yuqori bo'lishi mumkin (Tompson, 2022). Bu holat kichik biznes egalaridan doimiy hushyorlik va moslashuvchanlikni talab qiluvchi soliq qonunlari va moliyaviy qoidalarning tez-tez o'zgarishi bilan yanada murakkablashadi (Li, 2021).

Ushbu qiyinchiliklarga qaramay, texnologik taraqqiyot kichik korxonalar uchun buxgalteriya hisobini boshqarishda yangi imkoniyatlar ochdi. Kichik korxonalar ehtiyojlariga moslashtirilgan arzon, foydalanuvchilarga qulay buxgalteriya dasturiy ta'minotining paydo bo'lishi moliyaviy boshqaruv va muvofiqlikni yaxshilash imkonini beruvchi o'yinni o'zgartirdi (Wilson, 2020). Ushbu texnologik siljish nafaqat buxgalteriya jarayonlarini soddalashtirdi, balki kichik biznes egalariga qaror qabul qilish uchun qimmatli tushunchalarni ham berdi (Martin, 2021).

Ushbu maqolaning maqsadi kichik biznes sub'ektlari uchun buxgalteriya hisobini tashkil etishning ushbu o'ziga xos xususiyatlarini o'rganishdir. U buxgalteriya hisobi sohasida kichik biznes duch keladigan noyob muammolar haqida tushuncha berish va ushbu muammolarni hal qilishning samarali strategiyalari haqida tushuncha berishga qaratilgan. Shunday qilib, maqola kichik biznesni boshqarish bo'yicha kengroq munozaraga hissa qo'shishga va dinamik biznes landshaftida kichik korxonalarining o'sishi va barqarorligini qo'llab-quvvatlashga intiladi.

Kichik korxonalar uchun buxgalteriya hisobining soddalashtirilgan usullari

Kichik korxonalar cheklangan resurslari va to'g'ridan-to'g'ri moliyaviy boshqaruv zarurati tufayli ko'pincha soddalashtirilgan buxgalteriya usullarini qo'llashadi. Odatda hisob-kitoblarga asoslangan buxgalteriya hisobini qo'llaydigan yirik korporatsiyalardan farqli o'laroq, ko'plab kichik korxonalar pul oqimining soddaligi va to'g'ridan-to'g'ri aks etishi uchun naqd pulga asoslangan buxgalteriya hisobini tanlaydilar (Jonson, 2021). Ushbu bo'lim kichik biznes kontekstida bunday usullarning afzalliklari va cheklovlarini o'rganadi.

Cheklangan resurslarning buxgalteriya hisobi amaliyotiga ta'siri

Kichik biznes uchun cheklangan resurslar ularning buxgalteriya hisobiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Kichik korxonalarda ko'pincha maxsus buxgalteriya bo'limlari yo'q, bu egalari moliyani o'zlari yoki minimal xodimlar bilan boshqarishga yordam beradi (Devis, 2019). Ushbu stsenariy moliyaviy resurslarni samarali boshqarish uchun muhim bo'lgan samarali, ishlatish uchun qulay buxgalteriya amaliyoti va vositalariga ustunlik beradi.

Muvofiqlik va tartibga solish muammolari

Soliq qonunlari va moliyaviy hisobot standartlariga rioya qilish kichik biznes uchun asosiy muammo hisoblanadi. Ushbu qoidalarning murakkabligi ko'pincha kichik biznes egalari ega bo'lmasligi mumkin bo'lgan tajribani talab qiladi (Tompson, 2022). Ushbu bo'limda o'zgaruvchan qoidalarga rioya qilish muammolari va bu talablarning yirik korxonalariga nisbatan kichik biznesga nomutanosib ta'siri muhokama qilinadi.

Kichik biznes hisobidagi texnologik yutuqlar

Texnologiyaning paydo bo'lishi kichik biznes hisobiga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Arzon va foydalanuvchilarga qulay buxgalteriya dasturiy ta'minotining mavjudligi kichik biznes uchun moliyaviy boshqaruvda inqilob qildi (Wilson, 2020). Maqolaning ushbu qismida texnologiya kichik biznes egalari uchun moliyaviy kuzatuv, hisobot berish va qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Buxgalteriya hisobi strategiyalarini biznes ehtiyojlariga moslashtirish

Kichik biznesning xilma-xilligini hisobga olsak, buxgalteriya hisobini yuritishda yagona yondashuv samarali emas. Ushbu bo'lim kichik korxonalar biznes hajmi, sanoat va o'sish bosqichi kabi omillarni hisobga olgan holda buxgalteriya strategiyasini o'zlarining maxsus ehtiyojlariga moslashtirishi mumkinligini o'rganadi (Braun, 2018). Shaxsiylashtirilgan buxgalteriya amaliyoti kichik korxonalariga moliyaviy boshqaruvini optimallashtirishga yordam beradi va biznesning strategik qarorlarini qo'llab-quvvatlaydi.

Kichik korxonalarda moliyaviy qarorlar qabul qilish

Samarali buxgalteriya amaliyoti kichik biznesda ongli moliyaviy qarorlar qabul qilish uchun juda muhimdir. Ushbu bo'lim samarali buxgalteriya amaliyotidan olingan moliyaviy ma'lumotlarning qanchalik to'g'ri va o'z vaqtida bo'lishi biznes egalari strategik qarorlar qabul qilishda yordam berishi mumkinligini ko'rib chiqadi (Martin, 2021). Shuningdek, u kichik biznes uchun risklarni boshqarish va uzoq muddatli rejalashtirishda buxgalteriya hisobining rolini ta'kidlaydi.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, kichik tadbirkorlik sub'ektlarida buxgalteriya hisobini tashkil etish o'ziga xos muammolar va imkoniyatlardan foydalanishni o'z ichiga oladi. Ushbu xususiyatlarni tushunish va ularga moslashish orqali kichik biznes barqaror o'sish va muvofiqlikni qo'llab-quvvatlaydigan mustahkam buxgalteriya amaliyotini o'rnatishi mumkin. Maqolada moslashtirilgan buxgalteriya strategiyalarining ahamiyati, texnologiyaning roli va dinamik kichik biznes muhitida tezkorlik zarurligi ta'kidlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Brown, A. (2018). Simplifying Accounting for Small Businesses: A Comparative Study. *Journal of Small Business Management*.

2. Davis, L. (2019). The Role of Accounting Software in Small Business: Trends and Perspectives. *Business Technology Journal*.
3. Johnson, M. (2021). Accounting Practices in Small vs. Large Enterprises: An Analytical Approach. *International Journal of Accounting and Economics*.
4. Lee, S. (2021). Navigating Financial Regulations: Challenges for Small Businesses. *Small Business Economics*.
5. Martin, G. (2021). Technological Advancements in Small Business Accounting: A New Era. *Innovations in Business Research*.
6. Smith, J. (2020). Resource Allocation and Accounting Strategies in Small Businesses. *Entrepreneurship and Business Management*.
7. Thompson, R. (2022). The Impact of Tax Compliance on Small Businesses. *Journal of Business and Taxation*.
8. Wilson, K. (2020). The Evolution of Accounting Software for Small Enterprises: A Market Overview. *Technology and Small Business*.